

Intermezzo: Proeftuin nieuw publiek

In 2020 startte de proeftuin nieuw publiek. Met dit project wil initiatiefnemer We the North, een koepel van overheden in de drie noordelijke provincies, de relatie onderzoeken tussen het aanbod van culturele organisaties en de culturele leefwereld van mensen. Het doel van het project is tweeledig: 'delen en evalueren van kennis en ervaringen, en ontwikkelen van een geïntegreerde visie omtrent het aanspreken van een nieuw publiek met cultuur en culturele ervaringen; ontwikkelen en testen van een nieuwe praktijk in Noord-Nederland voor het communicatief bereiken en actief betrekken van niet-bezoekers in een vorm van culturele democratie.' (Projectplan Proeftuin Nieuw Publiek, februari 2020)

De proeftuin moet inzicht geven in: 'intrinsieke argumentaties om wel of niet gebruik te maken van cultuur; hoe cultuurbeleid en de culturele praktijk zich tot elkaar verhouden; hoe veranderingen in die dynamiek systematisch gevolgd kunnen worden.' (Projectplan Proeftuin Nieuw Publiek, februari 2020). Alhoewel in het onderzoek breed wordt gekeken naar cultuur ligt de nadruk op theater.

Het project – dat eind 2022 wordt afgerond – bestaat uit drie elementen: een theoretisch deel, een reeks focusgroepen en een reeks praktische experimenten. In het theoretisch deel (afgerond in 2021) zijn perspectieven in het discours rond cultuurparticipatie en democratie geanalyseerd. Zoals perspectieven die de nadruk leggen op het wegnemen van praktische belemmeringen om cultuurbezoek te bevorderen, of op het aansluiten bij hoe mensen in het dagelijks leven cultuur ervaren en van daaruit te bouwen aan een inclusiever stelsel. Inzichten uit deze analyse zijn meegenomen in daarop volgende focusgroepen en experimenten. In de (online) focusgroepen (september-december 2021) is gekeken naar hoe mensen die weinig ervaring hebben met theater het aanbod van theaterinstellingen en hun communicatie ervaren.

Hoe kunnen culturele organisaties bijdragen aan het realiseren van een culturele democratie? Als organisaties willen aansluiten bij de culturele leefwereld van het publiek moeten ze op de hoogte zijn van wat er bij dat publiek speelt. Dat begint met luisteren, zodat de organisaties zich verbinden met communities en met de wereld om hen heen (Walmsley, 2018, p. 288; ook Juncker & Balling, 2016). Daarnaast moet de bezoeker vertegenwoordigd zijn bij de ontwikkeling van het aanbod van de culturele organisaties. Deze twee eenvoudige observaties onderbouwen de experimenten in de proeftuin nieuw publiek.

In de experimenten (januari-juli 2022) onderzochten vijftien organisaties elementen van hun dagelijkse praktijken op het gebied van communicatie en

co-creatie: Atlas Theater, De Lawei, De Nieuwe Kolk, De Steeg, De Tamboer, De Winsinghhof, DeClick, Grand Theatre, Hybrid Agency, Jonge Harten, Ogterop, Shelfish, Spot Groningen, Teddy's Last Ride en Tryater.

Deze culturele organisaties hebben net als vele andere in het land onderzoek naar aansluiting bij een nieuw publiek prominent op hun agenda staan. De proeftuin maakt dit mogelijk door een aantal experimenten te ondersteunen.

In plenaire bijeenkomsten is uitgewerkt hoe aansluiting met een nieuw publiek het beste onderzocht kon worden. De experimenten sluiten nauw aan bij de verschillende praktijken van de deelnemende organisaties, variërend van grote aanbieders zoals Spot Groningen en De Nieuwe Kolk, tot kleine makers zoals Teddy's Last Ride en Shelfish. Elke organisatie ontwikkelde een experiment waarin aspecten van hun eigen praktijk werden onderzocht, specifiek rond co-creatie met nieuwe doelgroepen.

Een aantal organisaties richtte zich binnen het experiment op jongeren: Jonge Harten, DeClick, Spot Groningen / De Steeg en de vier Drentse theaters De Nieuwe Kolk, Ogterop, De Tamboer en Atlas Theater.

Penvoerder van het project is de Stichting Kunst & Cultuur. Het theoretisch onderzoek en de focusgroepen zijn uitgevoerd door Johan Kolsteeg van het Research Center Arts and Society van de Rijksuniversiteit Groningen. De proeftuin heeft zeer grote vertraging opgelopen door de coronacrisis.

Op pagina 56 staan enkele resultaten van de focusgroepen en op pagina 74 van experimenten in vier Drentse theaters, als eerste vensters op een praktijk van zoeken naar culturele democratie

Het onderzoeksrapport verschijnt eind 2022.

Literatuur

Juncker, B., & Balling, G. (2016). The value of art and culture in everyday life: Towards an expressive cultural democracy. *Journal of Arts Management, Law, and Society*, 46(5), 231-242.

Walmsley, B. (2018). Deep hanging out in the arts: an anthropological approach to capturing cultural value. *International Journal of Cultural Policy*, 24(2), 272-291.